

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף חברה ורוח
החינוך במגזר הדרוזי והצ'רקסי-הפיקוח על הוראת היסטוריה

4.10.2020

**הערכות ללמידה במקצוע היסטוריה בחינוך הדרוזי בהערכה בית ספרית
לבגרות**

נוכח תקופה זו, בה אנו כפופים למגבלות חירום בלתי מתפשרות, חשוב לפעול ולהמשיך את תהליכי הלמידה והקשר עם התלמידים, כחלק מיצירת חוסן לאומי וערבות הדדית, [שותפות ואחדות](#) (הנושא השנתי ב-תשפ"א).

תהליכי הלמידה מרחוק, בעת הזאת, מהווים חלופה לתהליכי הלמידה והחינוך המתרחשים בבתי הספר. לכן יש לשאוף שהם יכללו את ההיבטים הקריטיים בחינוך: א-הוראה ולמידה- הקניית חומר ותכנים והקניית מיומנויות.

ב. היבטים רגשיים- תמיכה, ערכיות, תחושת הנעה ומסוגלות, בטחון בעת משבר וחוסר וודאות. מיוחד בימים של אי ודאות, מטרת חברתיות ורגשיות חשובות לא פחות מ'להספיק את חומר הלימוד'.

מורים וצוותים חינוכיים נדרשו 'לקפוץ למים', ללמוד פלטפורמות חדשות ולייצר פדגוגיה שתאפשר למידה מרחוק. אם בשגרה מורים נדרשים להתמודד עם הצורך והלחצים למצוא דרכים ליצור למידה משמעותית הרלבנטית למאה ה-21, עכשיו הם נדרשים למשוכה הבאה, לעשות זאת מרחוק. אפשר לראות בכך מכשול ואפשר לראות בכך הזדמנות, בכל מקרה זה מאתגר.

ההיכרות עם הפלטפורמות השונות התומכות בלמידה מרחוק וקשיי ההסתגלות הן חלק מלמידה של כלים בעידן החדש. בתחום דעת היסטוריה בחינוך הדרוזי ייפתחו במהלך חודש אוקטובר שלוש השתלמויות להטמעת תכנית הלימודים החדשה ומתן כלים דיגיטליים ללמידה מרחוק. יישלח למורים הודעה, מידע על ההשתלמויות.

א-מטרת הלמידה מרחוק בעת הזאת:

1- כאשר דובר בשנים האחרונות על למידה משמעותית ולמידת מותאמת למאה ה-

21, הוזכרו מיומנויות שונות כמו עבודת צוות או למידת חקר, הלמידה

המתוקשבת/ מרחוק מדגישה ומזמנת לנו את היכולת לפתח מיומנויות של

[לומד עצמאי](#) לסמוך על התלמיד, ללמד אותו לשאול שאלות ולפנות כאשר נתקל

בקושי או כשנדרשת הכוונה, תיאום מראש אלו תוצאות והספקים מצופים ממנו

באותו שבוע/ תקופה.

זה הזמן של מיומנות זו לככב, ושהמורים בכלל ולהיסטוריה בפרט להדגיש אותה

כמטרה ולהשיגה. זה לא פשוט עבור תלמידים שהורגלו במשך שנים שמערכת

החינוך מכוונת אותם, בודקת אותם, בוחנת אותם. אבל זה קיים במהות של כל

אדם, זה הזמן לפתח מיומנות זו בנוסף ל למידה שיתופית, אוריינות מידע, אוריינות מדיה

שהלמידה מרחוק יכולה לפתח ולבסס, כמרכיבים מרכזיים בהוראת הידע המיומנויות

והערכים של המקצוע. כפועל יוצא מכך יושם דגש על דרכי הוראה והערכה חלופיות ושילוב

מיומנויות [וערכים](#).

כלומר לשמור על אפקטיביות חינוכית – לאפשר מערך חינוכי שלם ככל שניתן לתלמידי

מערכת החינוך. לוודא שתלמידים ממשיכים ללמוד, להתקדם ולהתפתח מבחינת ידע,

מיומנויות וערכים.

2-התנסות וחיזוק למידה מזדמנת:

למידה מזדמנת היא לא מטרה היא אמצעי ללמידה. אך מכיוון שהמצב היום מזמן

למידה בתחומים רבים; ומכיוון שלמידה מזדמנת היא אקטואלית, מעניינת

ומקדמת סקרנות ואחריות על למידה; זו הזדמנות לחזק את היכולת לקשר את

חומר הלימוד בהיסטוריה לאקטואליה. דוגמה: ללמד טקסט על קורונה ולקשור

עם תקופות היסטוריות שאופיינו בפריצת מגפה ביבשת מסוימת והשפעתה על

החברה.

ג- יצירת שגרה בעת מגפת הקורונה עבור תלמידי בתי הספר העל יסודיים,

באמצעות שמירת הרצף הלימודי, לצד המשך קשר, מתן מענה רגשי לתלמידים.

בלמידה מרחוק במקצוע היסטוריה, המורה יוצר קשר עם תלמידיו באמצעות כלי

תקשורת שיתופיים שונים, תוך יצירת אינטראקציות במסגרות למידה שונות; מליאה, קבוצה ופרטני. וזו הזדמנות למורה ללמידה והתפתחות אישית.

מורה שמתפתח, שלומד, שמגלה סקרנות, מעביר זאת גם לתלמידים שלו. זו תקופה שמזמנת למידה חדשה בתחומים שונים, כדאי לעצור ולשאול מה אני כמורה להיסטוריה רוצה ללמוד או להתנסות בשיעור היום.

להלן ארבעה ערוצים מרכזיים ללמידה מרחוק

א. כיתה וירטואלית: שימוש במרחב זה מאפשר למורים ולתלמידים לקיים פעילויות לימודית, חברתיות ורגשיות, כמו כן, המרחב מאפשר למורים לקיים שיעור, הצגת מידע ומתן משימות למידה ועוד – כללים והנחיות למפגש כיתה וירטואלי

הקישור

ב. אולפן שידורים לאומי מערכת שידורים לאומית הינה מערכת הפועלת מגן ועד יב' בשפה העברית ובשפה הערבית, למגזר הדרוזי בימי ראשון

הקישור

המערכת משדרת עפ"י מערכת סדורה הרצאות במגוון רחב של תחומים: מקצועות הלימוד, העשרה ופעילויות הפגה, באופן ישיר ובמאגר VOD. מערך זה עומד לרשות המורים היכולים לשלב את השידורים במסגרת מערכת השעות היומית / שבועית. מערכת השידורים מותאמת לתוכניות הלימודים בכל אחד מהמקצועות המשודרים.

ג. תוכן דיגיטלי התוכן הדיגיטלי מעשיר ומקדם תהליכי הוראה ולמידה. שילובו בפעילות הלימודית מאפשר למידה פעילה וחוייתית בסביבה דינמית ואינטראקטיבית, העשירה במשאבי מדיה מסוגים שונים כדוגמת ספרים דיגיטליים, סביבות תוכן, חומרי הוראה, קורסים מקוונים, משימות לימודיות מתוקשבות, תרגול וסימולציות, מאגר הקלטות אקדמיה ברשת, משחקים לימודיים, חידונים והפעלות במגוון תחומים, אליהם ניתן להפנות את התלמידים, תוך הפעלת שיקול דעת מקצועי בהתאמה למאפייני הגיל, למיומנויות הנדרשות ולתכנים הנלמדים.

ב- הסבר על התאמת מתווה הלמידה לתנאי הלמידה בבית הספר

יש ללמד את הידע, המיומנויות והערכים שהוגדרו במיקוד לשנה זו. כמו כן חשוב להדגיש שהציון יהיה מורכב מהצטברות של אירועי הערכה לאורך זמן ומאירוע סיום ושיש לבנות את אירועי ההערכה לאורך כל השנה, בהלימה לדרך ההערכה באירוע המסיים.

ג- המלצה למתווים ללמידה והערכה שונים

חשוב להדגיש [שההערכה החלופית](#) תשמר כפי שנקבעה ברפורמה ללמידה

משמעותית, עם אותו מחוון ואותו משקל בציון הכולל. כיתות יוד שהתחילו שנת הלימודים ב-1.9.2020, מתאפשר להם לבחור להערכה חלופית באחד מנושאי הלימודים בהתאם [לתכנית הלימודים החדשה](#).

תלמידי י"א וי"ב ממשיכים בהערכה החלופית בהתאם [למסמך ההלימה](#).

דגמי הערכה ללמידה והערכה בית ספרית על חומר המיקוד תשפ"א קישור

למיקוד

כחלק מההערכות, יש להכין טבלת אקסל מסודרת של כל תלמידי הכיתה הלומדים את המקצוע, לפי סמל שאלון, ובו פירוט המבחנים והמשימות והמחווונים על פיהם יינתן הציון, ואת פירוט ציוני התלמידים.

ההערכה תהיה מורכבת מאירועי הערכה מסוגים שונים ובהיקפים שונים- משקלו של כל פריט ומספר המרכיבים הם על פי שיקול דעתו של המורה ובהתאמה להיקף הלמידה והיקפה של משימת ההערכה.

אפשרות א': פורט פוליו עם פריטים המשקפים ידע מיומנויות וערכים

[הפורטפוליו](#) שהוא עבודה מסכמת אישית על שני נושאים ובדיקת שאלות וסוגיות המשותפות להם. המורים יקיימו על פי שיקול דעתם אירועי הערכה מסוגים שונים ובהיקפים שונים על הנושאים הנכללים בפורטפוליו (למשל: מצגת שיתופית, הכנת משחק לימודי, פרזנטציה, הגשת עבודה).

בבניית כל פריט למידה והערכה, לרשות המורה להיסטוריה [מחוון לתלקיט](#) ומסמך [סטנדרטים](#).

אפשרות ב': מבחנים מסוגים שונים

מורה המעוניין [להעריך](#) את תלמידיו בדרך של מבחן, יכול להתאים את הלמידה בשנה זו להערכה על ידי מבחנים מסוגים שונים ובסביבות שונות ומגוונות, בהיקפים משתנים. יש לתת מבחן מסכם או במתכונת בחינת הבגרות או כמבחן בית עם חומר פתוח על פי שיקול דעתם של המורים.

א. מבחן בקיאות – מבחן מוגבל בזמן וללא שימוש בחומרי עזר, המתמקד בהערכת הידע הנרכש וכולל בדיקת ביצועי הבנה בסיסיים.

- ב. מבחן בעל פה מרחוק או מקרוב – מבחן מוגבל בזמן וללא שימוש בחומרי עזר, המתמקד גם בכושר הניסוח וההבעה בעל פה.
- ג. מבחן עם חומר פתוח – מבחן מוגבל בזמן וגמיש בשימוש בחומרי עזר, המתמקד במיומנויות יישום כגון ניתוח והשוואה.
- ד. מבחן בית – מבחן הניתן לזמן מוגדר-ממושך יותר ולא מוגבל בשימוש בחומרי עזר, המתמקד במיומנויות יישום גבוהות, כגון חשיבה יצירתית וביקורתית.
- ה. מבחן בית שיתופי – מבחן הניתן לזמן מוגדר אך גמיש ולא מוגבל בשימוש בחומרי עזר, הניתן לקבוצת תלמידים להגשה משותפת, ומתמקד גם במיומנויות עבודת הצוות של התלמידים.

ד- הסבר על התאמת מתווה הלמידה לתנאי הלמידה בבית הספר לחומר המורחב

יש ללמד את הידע, המיומנויות והערכים שהוגדרו במיקוד למורחב לשנה זו. כמו כן חשוב להדגיש שהציון יהיה מורכב מהצטברות של אירועי הערכה לאורך זמן ומאירוע סיום ושיש לבנות את אירועי ההערכה לאורך כל השנה, בהלימה לדרך ההערכה באירוע המסיים.

- המלצה למתווים ללמידה והערכה שונים

חשוב להדגיש [שההערכה החלופית](#) תשמר כפי שנקבעה ברפורמה ללמידה משמעותית, עם אותו מחוון ואותו משקל בציון הכולל. לכיתות יוד שהתחילו שנת הלימודים ב-1.9.2020 בהתאם [לתכנית הלימודים החדשה](#), יישלח חוזר בתחילת מאי 2021 הכולל הנחיות לביצוע ההערכה החלופית בחומר המורחב וחומרי לימוד (חומר עזר בהתאם לתכנית הלימודים במורחב).

תלמידי י"א וי"ב ממשיכים בהערכה החלופית בחומר המורחב, בהתאם [למסמך ההלימה](#).

דגמי הערכה ללמידה והערכה בית ספרית על חומר המיקוד תשפ"א קישור למיקוד

כחלק מההערכות, יש להכין טבלת אקסל מסודרת של כל תלמידי הכיתה הלומדים את המקצוע, לפי סמל שאלון, ובו פירוט המבחנים והמשימות והמחווונים על פיהם יינתן הציון, ואת פירוט ציוני התלמידים.

ההערכה תהיה מורכבת מאירועי הערכה מסוגים שונים ובהיקפים שונים- משקלו של כל פריט ומספר המרכיבים הם על פי שיקול דעתו של המורה ובהתאמה להיקף הלמידה והיקפה של משימת ההערכה.

אפשרות א': פורט פוליו עם פריטים המשקפים ידע מיומנויות וערכים

הפורטפוליו שהוא עבודה מסכמת אישית על שני נושאים ובדיקת שאלות וסוגיות המשותפות להם. המורים יקיימו על פי שיקול דעתם אירועי הערכה מסוגים שונים ובהיקפים שונים על הנושאים הנכללים בפורטפוליו (למשל: מצגת שיתופית, הכנת משחק לימודי, פרזנטציה, הגשת עבודה).
בבניית כל פריט למידה והערכה, לרשות המורה להיסטוריה **מחוון לתלקיט** ומסמך **סטנדרטים**.

אפשרות ב: מבחנים מסוגים שונים

מורה המעוניין **להעריך** את תלמידיו במגמת המורחב בדרך של מבחן, יכול להתאים את הלמידה בשנה זו להערכה על ידי מבחנים מסוגים שונים ובסביבות שונות ומגוונות, בהיקפים משתנים. יש לתת מבחן מסכם או במתכונת בחינת הבגרות או כמבחן בית עם חומר פתוח על פי שיקול דעתם של המורים.

- ו. מבחן בקיאות – מבחן מוגבל בזמן וללא שימוש בחומרי עזר, המתמקד בהערכת הידע הנרכש וכולל בדיקת ביצועי הבנה בסיסיים.
- ז. מבחן בעל פה מרחוק או מקרוב – מבחן מוגבל בזמן וללא שימוש בחומרי עזר, המתמקד גם בכושר הניסוח וההבעה בעל פה.
- ח. מבחן עם חומר פתוח – מבחן מוגבל בזמן וגמיש בשימוש בחומרי עזר, המתמקד במיומנויות יישום כגון ניתוח והשוואה.
- ט. מבחן בית – מבחן הניתן לזמן מוגדר-ממושך יותר ולא מוגבל בשימוש בחומרי עזר, המתמקד במיומנויות יישום גבוהות, כגון חשיבה יצירתית וביקורתית.
- י. מבחן בית שיתופי – מבחן הניתן לזמן מוגדר אך גמיש ולא מוגבל בשימוש בחומרי עזר, הניתן לקבוצת תלמידים להגשה משותפת, ומתמקד גם במיומנויות עבודת הצוות של התלמידים.

מאחלת לכולנו שנה טובה, מוצלחת ופורייה והרבה בריאות

בברכה,
ג'יהאן פרהוד
מנהלת תחום דעת (מפמ"רית) היסטוריה
במגזר הדרוזי